

Svět, jak jej neznáte

Napsal: Marcel Brus

Milí přátelé,

dovoluji si vám předložit toto dílko, s jedinou prosbou, totiž – abyste si ho přečetli. Uspokojivé vysvětlení toho, proč mi na získání vaší pozornosti tolik záleží, přinesou, doufám, následující stránky.

Ve své úvaze bych rád obrátil naši pozornost na záležitosti, o kterých všichni dobře víme, avšak z jejich existence vyvozujeme pramalé důsledky pro svůj osobní život, jelikož o nich nepřemýšlíme. Jsem přesvědčen, že mnohé myšlenky a závěry, s nimiž vás chci seznámit, mají co říci i vám *osobně*, a proto píši. S vaším laskavým svolením bych se nyní podíval na zoubek takzvaným základním životním otázkám, jimž jednoznačně dominuje ono „věčné“ tázání: „*Má život smysl?*“ Bez smyslu se neobejdeme, vždyť člověku se přičí podílet se na čemkoliv, co smysl postrádá. Tím absurdnější je pak skutečnost, že o smyslu našeho osobního života jsme schopni říci jen málo. Vytrvejte a pokusme se společně přijít na kloub této otázce, která, myslím, není ani tak neřešitelná, jako neřešená.

Odkud však začít? Jsou nějaká vodítka? Osobně jsem vždy zastával názor, že jestliže odpověď na otázku po smyslu života existuje, pak by měla být dostupná a pochopitelná. Důvod je jednoduchý: je-li pravda o životě nedostupná, pak je snaha o její nalezení zbytečnou námahou. Mohl bych se potom s klidným svědomím věnovat čemukoliv jinému, například užívání života, což je dnes velmi populární. Ale jelikož každý z nás někde v koutku duše cítí, že se přece jen nenarodil zbytečně, zkusme se tedy společně rozhlédnout kolem sebe – a uvidíme. V následujícím výkladu vás zvu na napínavou intelektuální pout' přírodou, vesmírem i sebou samými, abychom zjistili, že právě to, co nás obklopuje a tvoří tu nejvšednější realitu, v sobě skrývá více odpovědí, než bychom čekali.

Na začátek chci zmínit jednu tisíckrát prakticky ověřenou pravdu, které se budu v následujícím dovolávat. Ta pravda říká, že „*Nikdo nemůže dát, čeho nemá.*“ Příklady: jen benzín dodá spalovacímu motoru energii. Dojde-li benzín, i když do nádrže nalejeme vodu, nic to nepomůže... Jen dobrý matematik je schopen nalézt řešení obtížné úlohy. Kdo na to „nemá buňky“ a ani se matematickým zákonitostem neučil, nemá při řešení šanci. Ani voda, ani matematický laik nám v dané situaci nepomohou – nemohou totiž dát, čeho nemají ...

A nyní obraťme pozornost ke světu kolem nás, k přírodě, v níž žijeme. Všichni víme, že příroda je složitá, oplývající nesčítelným množstvím neživých a živých struktur. Při vši své komplikovanosti je však pozoruhodně funkční, a k tomu navíc krásná, mnohdy budící radost a úžas. Krom toho je také nepřehlédnutelným faktem, že příroda tu byla dříve než my. Všichni jsme se narodili do nějak *fungujícího světa* a poté, co se rozkoukáme, snažíme se v něm žít. Položme si ale zásadní otázku: **odkud se příroda vlastně vzala?** Ano! Odkud se celý ten planetární a vesmírný přírodní systém vlastně vzal? Lze snad nějakým způsobem vystopovat příčiny existence toho, co jest?

V problematice vzniku přírody (i nás samých) je nám předkládáno několik vysvětlení, která lze v podstatě zahrnout pod dva koncepty:

- Za první – příroda na naší planetě se pomalu a postupně vytvořila *sama od sebe*. Tento názor vychází z přesvědčení, že zákonitosti (fyzikální, chemické, biologické ...), které pozorujeme ve světě kolem sebe, jej také nějak vytvořily.
- Za druhé – přírodní systém byl vytvořen nějakou *inteligencí* (rozumem), který prvotně sledoval určité cíle, a přiměřeně tomu vytvořil ty zákonitosti, struktury a vztahy, které kolem sebe pozorujeme.

Třetí možnost není.

{Poznámka: pokud vás diskuse o různých teoriích vzniku světa nezajímá, přejděte prosím na Shmutí 1 na straně 4}

Proberme si první koncept, který vychází z pojetí světa nazývaného *naturalismus*. Ve světě vědy tezi „svět se nějak vytvořil sám od sebe“ reprezentuje *evoluční teorie*.

Krátce přiblížím, co to evoluční teorie je:

Jak již víme, evoluční neboli vývojová teorie má za cíl vysvětlit, jednoduše řečeno, jakým způsobem vzniklo všechno, co vidíme kolem sebe. Samotnou podstatou evoluční teorie je myšlenka, že **vše vzniklo postupným velmi dlouhým vývojem v rámci v tomto vesmíru existujících zákonitostí**.

Tato teorie říká, že živá hmota vznikla nějakým způsobem z hmoty neživé. Pravděpodobně šlo o velmi jednoduchý jednobuněčný organismus. Někakým způsobem se stalo, že tento organismus získal schopnost se rozmnožovat a vytvářet různé formy, přičemž některé přežily, jiné ne. Tento mechanismus, který se nazývá *přírodní výběr*, se v přírodě opakuje znovu a znovu a teorie předpokládá, že právě dlouhodobé působení přírodního výběru

vede k vytváření nových a nových organismů. Život údajně existoval nejdříve pouze v moři, avšak za mnoho milionů let postupného přizpůsobování se rozšířil i na pevnině. Vývoj postupoval pravděpodobně od ryb k obojživelníkům, z těch se následně vyvinuli plazi, z plazů ptáci a nakonec savci, z nichž nejdokonalejším je člověk, který se, jak tvrdí teorie, vyvinul z tvorů příbuzných opicím. Tedy z jedné jediné prabuňky údajně vznikl všechen život na Zemi, a to v nepředstavitelně dlouhém období asi 3,5 miliardy let.

Evoluční teorie (ve smyslu *vědecké* teorie) je z historického hlediska poměrně nová věc – poprvé ji uceleně formuloval anglický vědec Charles Darwin ve své knize „*O původu druhů přirozeným výběrem*“, která byla publikována v roce 1859. Darwin zde představil předpoklady teorie vývoje, které podpořil řadou osobních praktických pozorování dosvědčujících *proměnlivost organismů* v rozdílných životních podmínkách¹. Nová teorie měla úžasný ohlas. Do konce 19. století přijala představu evolučního vývoje většina vědců. Nikoli však na základě přesvědčivých důkazů², nýbrž především proto, že šlo o první čistě vědecký (a co je důležité: **nenáboženský**) pohled na původ přírody. Do té doby totiž měl rozhodující slovo v oblasti výkladu vzniku světa *křesťanský světonázor* odvozený z Bible.

Materialistický pohled důsledně trvá na tom, že v tomto vesmíru existující hmota, energie a zákonitosti jsou schopny vytvořit přírodu, kterou kolem sebe vidíme. Evoluce tedy staví na nutnosti samovolného postupu *od jednoduchého ke složitému a od neživého k živému*, přičemž k dosažení tohoto není zapotřebí žádné vnější *znalosti* či *plánu*.

Avšak i obyčejný „nevědec“ disponující zdavým selským rozumem a trochou znalostí zjistí, že tyto předpoklady jsou těmi nejméně pravděpodobnými vůbec!

V prvé řadě: dnes už bezpečně víme, že vznik živého organismu z neživé hmoty je jev, který se v přírodě prostě *neděje*. Nicméně relativně donedávna materialisté tvrdili, že život z neživého vzniká procesem takzvaného „*samoplození*“. Myšlenka samoplození říkala, že složitější živí tvorové sice evidentně vznikají z jiných živých tvorů, nicméně jednodušší živí tvorové prý vznikají přímo z neživého prostředí, například z bahna, špíny či těla uhynulého zvířete. Definitivní tečku za tímto názorem udělala až série vědeckých pokusů provedených *Louise Pasteurem* v polovině 19. století. Tyto pokusy prokázaly, že ani nejmenší tvorové – mikrobi – nevznikají z neživé hmoty samoplozením, ale jen z jiných živých předků. Skutečnost, že *život vzniká pouze ze živého* (zákon *biogeneze*), patří ke klíčovým objevům moderní biologie.

Předpoklad samovolné sebeorganizace hmoty ve složitější celky je rovněž přesným opakem toho, jak se neživá hmota projevuje. Zamysleme se nad tisíckrát ověřenou pravdou z praxe: Co se stane, když necháte své obydlí jen tak být, přestanete provádět úklid a údržbu? Naleznete tam např. po půlroční cestě kolem světa větší pořádek, či **nepořádek**? Bude se vám vaše auto stojící dlouhodobě na parkovišti samo vylepšovat? Zjistíte po mnoha letech, že kapota se blyští čistotou, že auto má lepší akceleraci, výrazně lépe brzdí, a i spotřeba poklesla? A nebo vás přivítá koroze, dezolátní stav všech součástí a bude div, když tu ruinu vůbec nastartujete?

Všechny zkušenosti tohoto typu jsou plně ve shodě s tím, co v robustnější matematické podobě vyjadřuje fyzikální 2. termodynamický zákon, který říká:

„*Hmota v uzavřené soustavě má tendenci zaujmout vždy takové uspořádání, které má nejnižší práceškopnou energii.*“

Jinak řečeno: je-li hmota zorganizována v složitý systém (např. auto nebo dům), potom má pouze dvě základní tendence: zachovat svůj stav a nebo, je-li to energeticky výhodné, „rozpadnout se“ v jednodušší a stabilnější ruinu. Taková je skutečnost.

Je možno ale namítnout, že např. lidmi vytvořená technika je evidentně pořád složitější, výkonnější a efektivnější, což by dokazovalo, že v hmotě existuje i proces postupného růstu organizovanosti. Ale figl je právě v tom „*lidmi vytvořená*“. *Lze člověka zredukovat pouze na hromadu atomů, kde probíhají nějaké chemické reakce?* Mnozí se o to pokoušeli, ale existují pádné argumenty proti (to by ale bylo na celou knihu). Člověk není jen nějaká hromada hmoty (byť složitě uspořádaná), a **odmyslíme-li člověka a jeho působení, není znám žádný čistě fyzikální proces, který by uspořádal neživou hmotu v složitější celky**.

Podtrženo, sečteno: Život pochází ze živého, projev inteligence z inteligentního, umělecký výtvar od umělce. Mrtvé neinteligentní atomy vyplňující mezihvězdný prostor a tvořící naše životní prostředí neprodukuje ani život, ani

¹ Skutečnost, že různé životní podmínky mohou vést ke vzniku různých variant původního tvora, byla ve své době zásadním objevem, který otrásl konzervativními představami o neměnnosti druhu. Tento nový fakt byl ale příliš rychle zužitkován k vytvoření *předpokladu*, že pokud proměnlivost existuje, pak může být teoreticky *neomezená*. V současnosti řada vědců upozorňuje na to, že proměnlivost byla skutečně prokázána pouze v *konečných mezích specifických pro daný druh/typ organismu* (podrobněji viz literatura č. 4).

² Těch bylo jen velmi málo, a navíc byl jejich vědecký výklad nejednotný. Obzvláště známé jsou rozpory kolem kosterních nálezů domněle dosvědčujících původ člověka, zjednodušeně řečeno, z opice. Dodnes se diskutuje, zdali kosterní nálezy, které máme k dispozici, skutečně dosvědčují původ člověka „z opice“.

inteligentní koncepce (o skutečnostech světa krásna ani nemluvě) ba ani nemají žádnou snahu se o to pokoušet – a to z logicky nejprostšího důvodu – „Nikdo totiž nemůže dáti, čeho nemá...“

Co chci výše uvedeným říci, není to, že všichni přesvědčení materialisté jsou hlupáci, ale že diskuse ohledně povahy a původu světa se dále vyvíjí a objevuje se řada faktů, které materialistický přístup problematizují. A zejména v naší (ateistické) zemi není asi nikdy na škodu zdůraznit, že je to vždy *víra*, a to víra v *systém předpokladů*, která stojí stejně tak v základu naturalismu, jako křesťanství, hinduismu, animismu či jakéhokoli jiného pokusu o vysvětlení světa.

Probereme si nyní druhý koncept, který staví na rozumném a ověřeném vědění, že žádná věc na světě nevzniká jen tak sama od sebe. K jejímu vzniku je zapotřebí znalostí, je potřeba *inteligentní plán*, jehož realizací něco nového uspořádaného vznikne. A toto působení přichází z *vnějšku*. Jinými slovy: Každá fungující a smysluplná věc vyžaduje *stvořitele*.

Tím dospíváme k prvnímu významnému faktu – že příroda musela být stvořena nějakým inteligentním, na ní nezávislým stvořitelem, který věděl, jak na to. Kdo nebo co je tento stvořitel? Je možné o něm něco zjistit? Uvidíme.

Existují v podstatě dvě solidní představy o stvořiteli života na naší planetě, ale jen jedna o stvořiteli vesmíru jako celku. Nejprve se zmíním o domněnce, že život na naši planetu přinesla nějaká mimozemská civilizace. Řada intelektuálů považuje tuto myšlenku za pravděpodobnou. Nicméně musíme se zeptat: jestliže život na Zemi založili mimozemšťané, jak potom vešli v existenci oni sami? Že by zase jiní mimoplanetáři? V případě, že ne, je teorie mimozemšťanů k ničemu, protože prapůvod života tkví i mimo ně samé. A jestli ano, pak vyjdeme nastejno, jelikož se pro změnu dostáváme do smyčky do nekonečna se zapřičiňujících mimozemských civilizací. Ale ouha – vesmír sám je zřejmě konečného stáří . . .

Krátce řečeno – mimozemšťané problém neřeší, pouze jej odsunují o kousek dál. Pojďme tedy dál a představme si poslední koncept, který nám ještě zbývá. Tento koncept předpokládá, že stvořitel je nějaká *bytost*, která stojí **mimo vesmír** a která měla dost inteligence a schopností k tomu, aby jej vytvořila. Možná se vám tato myšlenka jeví jako nejodvážnější ze všech; ve skutečnosti je však tou *nejpřirozenější*. Pohleďte: Malíř, který je vlastně tvůrcem obrazu, také není sám součástí obrazu, ale je a musí být mimo něj, a dále – musí vědět, co chce nakreslit (což je ten inteligentní plán) a v neposlední řadě to taky musí umět nakreslit, jinak by mu jeho chtění bylo k ničemu. Stejně tak je to i s tvůrcem (malířem) vesmíru. Musí být dostatečně inteligentní, aby ho dokázal vymyslet, dostatečně schopný, aby ho dokázal vytvořit, a přitom existuje nezávisle na svém díle, mimo něj.

Je to snad až překvapivě prosté, avšak – nejsou všechny velké pravdy nádherně jednoduché?

Možná se teď říkáte (a v naší ateistické zemi to předpokládám), že se rádoby „seriózní“ výklad začíná měnit v „náboženství zavánějící propagandu“. Už se touto problematikou dlouho zabývám a jsem stále více zděšen, jak pevně se v Západním světě uchytilo dvojí: jednak že jen to, co je materialistické, je vědecké a *pravdivé* (toto v nejtvrdějším podobě platí právě ve světě vědy!). A druhak že vše, co je spojeno s náboženstvím (v našich končinách zejména s křesťanstvím), je „*jenom (slepá) víra*“, která věří vymyšleným bájím jsoucím mimo realitu.

Přátelé, je faktem, že mnohé špatné zkušenosti s totalitní církví a náboženskými úlety všeho druhu vytvořily živnou půdu pro tyto kritické postoje. Tvrdím ale, že každý, kdo skutečně hledá pravdu, se nemůže spokojit s tak zjednodušeným, šablonovitým zhodnocením jevu tak komplexního, jako je náboženství či víra v Boha.

Zpět však k diskusi o původu světa: skutečnost je taková, že mezi vědci vždycky byly více či méně silné skupiny, které poukazovaly na to, že ryze materialistické vysvětlení světa je mylné, či minimálně nedostatečné. Víra těchto vědců v inteligentního stvořitele nebyla iracionálním únikem od reality, ale naopak přiměřeným zastřešujícím vysvětlením pro mnoho dílčích poznatků, které při svém zkoumání světa objevili. Zakladatelé moderní vědy jako Sir Isaac Newton, Michael Faraday, G. W. Leibnitz, Samuel F. B. Morse, Blaise Pascal, Joseph Clark Maxwell, Lord William Thompson Kelvin, Louis Pasteur, Max Planck, Bernhard Riemann a další a další nepochybovali o existenci inteligentního stvořitele. Hlubokým obdivem k tvůrčímu rozumu, jehož dílo lze skrze vědecké objevy odhalovat, byl známý pravděpodobně největší fyzik všech dob Albert Einstein.

V období, kdy ve vědě dominuje Darwinova evoluční teorie, mnoho křesťanských vědců nesouhlasí s její ryze materialistickou koncepcí a jsou přesvědčeni, že evoluční proces (který tito věci přijímají jako platný) by nemohl fungovat bez spolupůsobení inteligentního činitele – racionálního tvůrce. Tento směr myšlení se nazývá „*teistická evoluce*“ a mezi její zastánce patří například známý český astronom Jiří Grygar.

Jiní křesťanští vědci nepřijímají evoluční teorii v žádné podobě a snaží se vytvořit alternativní vědeckou teorii vycházející z informací uvedených v 1. knize Bible – Genesis. Tento směr se nazývá *vědecký kreacionismus*.

V současném vědeckém světě na přelomu tisíciletí je stále výrazněji slyšet nové vědecké hnutí známé pod logem „*Intelligent design*“ (Inteligentní plán). Významná odlišnost oproti výše uvedeným vědeckým skupinám je v tom, že tito vědci *nejsou* obecně spjati s křesťanstvím, ani jiným náboženstvím. Je to rozrůstající se skupina, jíž spojuje to, že

na základě své *vědecké práce* a *nejnovějších* poznatků z oblasti chemie, biologie, genetiky, informatiky a dalších oborů dospěli, často nezávisle na sobě, k hlubokým pochybnostem o platnosti darwinistického vysvětlení světa. Tito vědci tvrdí, že *nejlepším závěrem* všech známých poznatků současné vědy je přiznání existence inteligentního plánu (intelligent design) stojícího za živými i neživými strukturami přírody.

Vidíme tedy, že ani ve světě vědy (natož jinde) nepanuje ohledně vysvětlení původu přírody jednota. Hledání odpovědí na těžké otázky pokračuje.

SHRNUTÍ 1:

Shrneme-li si tedy stav na poli vědeckého poznání původu života, vesmíru a vůbec, pak nám nezbyvá, než konstatovat, že je zde jedna vůdčí teorie – Darwinova, která ovšem musí čelit silící kritice z více stran. Navíc ani samotní darwinisté se neshodnou, jaký konkrétní přírodní mechanismus vytvořil přírodu v té rozmanitosti, jak ji vidíme kolem sebe. Chceme-li být seriózní, pak si musíme přiznat, že nevíme, jak konkrétně tento svět vznikl, avšak je zde více než dost stop směřujících k realitě stvořitele.

Postupujme dále.

Položme si nyní otázku takto: „Co všechno ještě můžeme o stvořiteli zjistit, aniž bychom začali spekulovat?“ Tvrdím, že něco přece jen ano. Nyní si, prosím, opět vybavte již zmíněnou poučku, že „Nikdo nemůže dáti, čeho nemá.“ Znění této věty lze přeformulovat v následující: „Každý může dáti jen to, co má“, přičemž smysl zůstal zachován.

A teď se do této pravdy razantně opřeme. **Protože každý může dáti jen to, co má, pak koncept všeho, co je obsaženo v tomto vesmíru, musí být nutně obsažen i v jeho stvořiteli!** Kdyby stvořitel neměl nejmenší ponětí o hmotě, těžko by ji mohl stvořit, vidíte. To však není ještě zdaleka všechno. Zapomeňme na vesmír a soustředme se na pravděpodobně nejvyšší bytost stvoření³ – člověka. Opět platí – vše, co je v člověku, musí být nějakým způsobem obsaženo v tvůrci, neboli kvalitě lidské bytosti ohraničuje *zespodu* kvalitu stvořitele samotného.

A co je člověk na prvním místě? Člověk je na prvním místě *živý* tvor, který má svou vlastní osobnost – *uvědomuje si sám sebe*. Je tedy jasné, že stvořitel musí být živou osobností (být nepochybně podstatně vyššího řádu) také. Co ještě nalezneme v člověku? Nosnými lidskými vlastnostmi jsou, jak známo, *vůle* (schopnost rozhodovat se), *schopnost vnímat okolí*, dále *inteligence* (schopnost tvůrčím způsobem nakládat se získanými poznatky), pak *cit* (radost, hněv, cit pro krásno, láska, nenávisť) dále *morální vědomí* (cit pro spravedlnost, rozeznávání dobra a zla), nesmíme zapomenout na *schopnost prakticky uskutečňovat* podněty plynoucí z výše uvedených vlastností a v neposlední řadě je to *účelovost*. Tedy – naše snažení je motivováno nějakým cílem, nějakým účelem.

Jeden konkrétní příklad: Jdete (vy, osobnost) takhle po ulici a tu uvidíte (schopnost vnímání okolí), že někdo má v zahradě krásné květiny, které se vám velice zalíbí (cit pro krásno). Rozhodnete se (vůle), že si je opatříte také. Krást je nebudete (morální vědomí vám tuto variantu zapovídá). Promyslíte si raději (intelekt), co je třeba k vypěstování dané rostliny, a poté opatříte správné sazenice, půdu a různé potřebné informace, načež ji vypěstujete (praktická realizace).

Docela to dává smysl, ne? A jak se již rozšířily naše představy o stvořiteli! Víme již, že je to osobnost, která má svou vůli, která vnímá a myslí, která cítí a prakticky jedná na základě účelových cílů. Není to úžasný pokrok?

Při použití právě provedené úvahy se musíme vyvarovat chybného zjednodušení, kdy si stvořitele představíme jako nějakého superdimenzionálního člověka. Vzpomeňme jen na v našich končinách rozšířenou představu šedovlasého dědečka sedícího na nebeském trůnu. Základním zdrojem chybných závěrů je nerozlišování mezi formou a funkcí. Myslím tím toto: jestliže má stvořitel schopnost tvorby, potom to vůbec neznamena, že musí mít ruce. Znamená to však, že je nějakým způsobem schopen vytvořit nové, dříve neexistující objekty. Jestliže je stvořitel inteligentní, potom to neznamena, že má bohatě zvrásněný mozek, ale že je nějakým způsobem schopen myslet. A nakonec, je-li osobností, pak to vůbec neznamena, že to musí být vznešeně vypadající nebeský dědeček, ale to, že si především uvědomuje sebe sama, a že onen někdo (ať už vypadá jako člověk, či třeba nevypadá nijak, protože není hmotný), může být touto svou vnitřní kvalitou zdaleka nejvíce přirovnán k člověku, než např. ke stromu či hromadě kamení.

Dále si uvědomme, že na základě tohoto uvažování nelze stanovit, jaký *morální charakter* osobnost Tvůrce či Stvořitele má (nyní již velká písmena, jelikož mluvíme o osobnosti). Je dobrý, špatný nebo od každého něco? Ve světě kolem sebe pozorujeme to i to.

Můžeme si ale udělat představu o třech jeho vlastnostech: o jeho inteligenci, znalosti a schopnosti realizace. Toto trio je výrazem jednoho – *moci*. Už jen rozměry vesmíru jsou dostatečným svědectvím nepředstavitelné moci Stvořitelovy. Je tento vesmír uspořádán inteligentně? Jen se zeptejte kteréhokoliv vědce, či si prostě pusťte v televizi

³ Slovo „stvoření“ zde není míněno jako vyjádření děje, nýbrž jako podstatné jméno vystihující výsledek děje. Podobně tomu bude i nadále. Podstatné jméno stvoření značí v nejširším významu celý vesmír, v užším významu naši planetu, přírodu a člověka.

nějaký přírodopisný film a uslyšíte stále totéž – příroda a vesmír jsou nesmírně, nesmírně složité, avšak celá tato složitost přesně a správně funguje, řízena všudypřítomnými a moudrými fyzikálními, chemickými, biologickými a jinými zákony. Navíc – z celého stvoření vyzařuje úžasná *dynamičnost*. Vše je v pohybu. Od nejmenších atomů, přes hemžící se živé tvory v přírodě, až po obrovské galaxie. Pokud jsme ještě úplně neotupěli, musí nás pravdy o vesmíru kokem nás přivádět k pokornému úžasu ...

SHRNUTÍ 2:

Člověk, příroda a celý vesmír jsou fungující, složité a smysluplné systémy, čímž je vlastně řečeno, že musejí mít stvořitele, stejně jako hodinky musejí mít hodináře či stavba stavitele. Logickými úvahami, vycházejícími ze všeobecně známých a ověřených vlastností člověka a přírody, jsme dospěli k závěru, že Stvořitel je velká osobnost, s vlastní rozhodnou vůlí, s obrovskou inteligencí a znalostí. Zjistili jsme, že jde o osobnost disponující širokou škálou citů, osobnost nesmírně mocnou, dynamickou, čínorodou, schopnou vytvářet obrovsky složité systémy a o osobnost řídící se při své práci účelovými hledisky. Tuto bytost označují všechny kulturní národy slovem Bůh či Bůh – Stvořitel.

Asi se mnou budete souhlasit, že jsme na naší intelektuální pouti dosáhli zcela klíčového bodu. Klidně se zastavte a znovu proberte myšlenky, které pro vás mohou být nové...

Po kratší či delší přestávce už očekávám dotaz, proč tady básním o Stvořiteli, když jsem chtěl vnést světlo do otázky po *smyslu života*. Nebojte se, vím co dělám. Napsal jsem vám hodně o Stvořiteli, aby jste si dobře uvědomili, že my sami jsme byli *stvořeni*, tedy jsme *stvořené bytosti*. Je to jednoduchá představa: velká osobnost – Bůh – si vytvořila hodně malých osobností – lidí. A teď dávejte dobrý pozor! Představte si, že si člověk vyrobí (vytvoří) jízdní kolo. Kde tkví vlastně *smysl* kola? Snad v tom, že je pěkně natřené, a že má vícestupňovou přehazovačku? To asi sotva. Každý ví, že smysl kola je dán tím, že se na něm může **člověk** dopravit i na větší vzdálenost podstatně pohodlněji a rychleji než pěšky. Proto si kola stavíme. Tedy – pátráme-li po smyslu kola, nesmíme se orientovat na kolo samotné, nýbrž na člověka – konstruktéra a uživatele kola. Jen konstruktér či uživatel je nám schopen vysvětlit, k čemu je ten gumo-plastiko-kovový mechanismus dobrý. Tento princip platí všeobecně – **smysl věcí netkví ve věcech samých, nýbrž jej vždy určuje jejich tvůrce**. Tak je tomu i s člověkem. Člověk nikdy nemůže nalézt smysl své existence sám v sobě! Podrobný rozbor životní reality jedince či společnosti nepomáhá, jelikož je to totéž, jako bychom stále znovu a znovu rozebírali a pitvali již zmíněné kolo, aniž bychom brali v úvahu existenci člověka, který na něm jezdí. Chceme-li vědět co je smyslem života, pak se nesmíme ptát sebe, ale Boha, protože **jen On ví, k čemu si člověka stvořil**. Opakuji – jen On ví, k čemu si člověka stvořil.

Dospíváme tedy k dalšímu závažnému poznání: **Odpovědi na základní otázky bytí nám může poskytnout pouze Bůh, neboť smysl všeho, co jest, je obsažen již v Jeho stvořitelském záměru**. Tímto dochází k zásadní změně našeho postoje – místo rozboru člověka a jeho prostředí se začínáme orientovat na hledání a poznávání Boží vůle. K tomuto nelehkému úkolu bych přistoupil takto: Bůh buď nějakým způsobem dal svou vůli najevo a pak tyto informace někde musí být, anebo žádné takové informace neexistují, což by znamenalo, že základní otázky bytí jsou objektivně neřešitelné.

Nuže, sdělil nám Bůh jasně a srozumitelně informace tolik nezbytné pro náš život? V následujících řádcích Vám chci předložit několik vodítek z mé osobní zkušenosti, a také ze zkušenosti nesčíslných milionů lidí přede mnou.

Jsem přesvědčen, že Bůh nejenže promluvil, ale že Jeho zpráva člověku existuje v praktické písemné podobě, takže je možné ji šířit a číst. Písemných záznamů, které přechovávají různé náboženské směry, které mluví o Bohu či se dokonce prohlašují za Bohem sdělené výroky, je mnoho. Podívejme se na nejdůležitější světová náboženství: Hinduismus má desetitisíce stran filosoficko-náboženských pojednání, Křesťanství má Bibli, Islám má Korán... Všechny tyto náboženské texty obsahují zajímavé a důležité informace o člověku, přírodě a o tom, jaké je širší uspořádání vesmíru. Nalezneme zde také mnoho morálních ponaučení a jiné životní moudrosti. Nepřehlédnutelným faktem však je, že navzdory určitým podobnostem, *nelze* učení jednotlivých náboženství sjednotit (leč za cenu získání zcela nekonkrétní filosofické slupky, která sice ničemu neodporuje, ale zároveň ani nic neřeší). Stojíme tedy před *krokem volby*. Osobně jsem dospěl k pevnému přesvědčení, že ačkoliv *všechna* náboženství obsahují *mnohou* užitečnou moudrost o člověku a životě, *ucelenou pravdu* o bytí člověka v tomto vesmíru obsahuje pouze Bible. **Pouze Bible má tu vlastnost, že ač výslovně neřeší všechny otázky bytí, je ve všech oblastech, kterých se dotýká, pravdivá.**

Toto tvrzení nepředkládám jako dogma vzejduvší z úst Děda Vševěda, nýbrž jako podnětnou informaci pro každého, kdo upřímně hledá odpovědi na základní životní otázky. To, že Bible je výjimečná, uznávají všichni vzdělání a informovaní lidé, byť konkrétní vnímání obsahu této výjimečnosti může být různé. Uvedu jen stručně několik faktů, které ukazují, že Bible není žádná obyčejná kniha – že je naopak knihou hodnou pozornosti.

Samotná Bible jakožto kniha je nejrozšířenější knihou na světě. Je nejčastěji vydávanou (ve skutečnosti je vydávána nepřetržitě!) a v největších objemech tisknutou literaturou. Britská encyklopedie říká, že do roku 1966 byla Bible přístupná v rodném jazyce 1280 národnostem. Jinými slovy, téměř každý člověk na zemi ji může číst ve své mateřštině. Taková pozornost nebyla v celých dějinách věnována žádné jiné knize. Ať už je Bible cokoli, musí být nutně výjimečná.

Pochopitelně, jádro významnosti Bible není v počtu jejích výtisků, nýbrž v **závažnosti jejího poselství pro život člověka**. Jen málokdo si uvědomuje, kolik oblastí života lidí a moderní společnosti má své základy v biblických principech. Mnozí by možná souhlasili, že je to právě Bible, která dává nejdokonalejší morální kodex, jaký kdy lidstvo mělo. Méně lidí už ví, jak významnou roli hraje aplikace biblických principů při ustavení stabilního společenského uspořádání – počínaje postavením jednotlivce, definicí rodiny jako základní jednotky společnosti a konče principy pro vztahy různých společenských vrstev – zde všude hrálo biblicky orientované myšlení důležitou roli. A pro mnohé bude jistě překvapením, že to byl právě způsob myšlení a vztah člověka ke světu, který přinesla právě Bible, jež umožnil vznik a rozvoj vskutku systematického a úspěšného poznávání přírody – tedy *moderní vědy*.

Toto jsou globální skutečnosti, které více než jasně ukazují, jak závažnou knihou Bible je. Nyní chci ještě připojit několik postřehů navazujících na úvahy, které jsem vedl před chvílí.

Za prvé – hledali jsme knihu, v níž jsou zaznamenány informace od Stvořitele tohoto vesmíru. Bible sama se za takovou knihu *jasně deklaruje*. Nepovažuje se za beletrii či filosofickou úvahu, nýbrž deklaruje se s plnou vážností jako Boží slovo – moderně řečeno: jako *informace od Boha*.

Za druhé – na základě úvah o vesmíru, přírodě a člověku jsme dospěli k základním vlastnostem bytosti, která Vesmír stvořila. Řekli jsme si, že Stvořitel je obrovskou osobností, která myslí, je schopna tvořit, cítí, rozlišuje dobro a zlo, směřuje k určitým intelektuálním cílům, počíná si účelově ... Je významným faktem, že *právě takový* Stvořitel si činí nárok na autorství Bible. Jinými slovy – jsou zde významná vodítka směřující k tomu, že za přírodou i Bibli stojí tentýž autor!

Za třetí –hledisko praktické realizace. Jestliže za biblickým poselstvím stojí živý Stvořitel vesmíru, potom to musí být učení pravdivé, mocné, v praxi se osvědčující. Obecně platí, že tam, kde jsou upřímní křesťané, tam jdou věci k lepšímu. Křesťanství pravděpodobně nikdy nebylo určeno k řízení států, nicméně tam kde dosáhlo až tak silného vlivu (asi největším příkladem jsou Spojené státy americké, částečně i Evropa), vznikla velmi kvalitní společnost umožňující důstojný život všem lidem. To je však jen jedno hledisko.

Druhé, snad ještě významnější hledisko je skutečnost, že **biblické evangelium skutečně mění životy jednotlivců**. Existuje bezpočet svědectví lidí za všech kultur a společenských vrstev, jejichž životy byly proměněny biblickou pravdou a setkáním s živým Bohem. Každý život je individuální příběh. Někdo se topil v problémech a poznal, že mu Bůh pomohl. Někdo hledal pravdu o světě a smysl života. Někdo poznal Boží moc tím, že byl mimořádným způsobem uzdraven či dokonce vysvobozen z okultismu. Někdo zas žil prostě „takový normální život“ a byl zastaven výzvou k pokoření se před Tím, kdo stvořil všechno...

Křesťané nejsou dokonalí. Bůh je uchopil v určitém bodě jejich životní pouti a pracuje na nich. Učí nás důvěřovat Jemu. Vede k lásce k druhým. Dává sílu k odpuštění. Přivádí do společenství s druhými lidmi. Dopouští utrpení, kterým chce, abychom prošli. Probouzí živou naději pro tento život i život přesahující horizont smrti ...

Všechno není růžové. Křesťané také selhávají a padají. Mají své „krize“. Sám bych mohl povídat. Ale plusy převažují nad mínusy. Při všech těch bojích je to život, který má *smysl*, protože někdo nesrovnatelně větší než my pro nás připravil *cíl*, a ten cíl je *dobrý*. A k tomu cíli směřujeme. Nestojí snad takový život za to?

Nyní několik rad pro budoucí čtenáře Bible. Bible je kniha, která obsahuje nesmírně mnoho, avšak způsobem, který není pro dnešního čtenáře obvyklý. Není to žádná systematická příručka pravd o životě, kde si člověk nalistuje heslo a získá definici. Namísto toho zjistíte, že Bible je vlastně souborem menších knih z různých historických dob, s různým obsahem a psaných různým literárním stylem – objevíte mnohá historická líčení, texty zákonů, sanitární předpisy, také básně, prorocké texty, moudrosloví, dopisy, cestovní zápisky ... Taková je Bible – je to doslova kniha knih, jejichž společným tématem je **vztah Boha k člověku**, a na pozadí tohoto hlavního tématu lze objevovat odpovědi (či alespoň náznaky odpovědí) snad na všechny závažné otázky, jaké si kdy člověk položil.

Z právě řečeného je zřejmé, že Bible není žádné jednoduché, ani nutně zábavné čtení. Povrchní čtenář bude nepochybně zklamán. Je to kniha, která je připravena dát maximum, avšak pouze tomu, kdo nehledá o nic méně, než odpovědi na ty nejhlubší otázky. A je zde ještě jedna důležitá věc – Bible není jenom soubor informací, které lze nalézt, roztřídit a sestavit v systém. Bible je něčím mnohem větším – je to kniha, která chce vést k člověka k poznání a zakoušení *skutečného Boha*. Ke skutečnému poznání jejího obsahu je třeba víc, než jen určité IQ a běžná studentská zdatnost. Je potřeba být ochoten poznanou pravdu také praktikovat. Další skutečností je, že pro nalezení *vyváženého* pohledu na zvěst této knihy je důležité v pokoře konfrontovat své poznání s poznáním dalších křesťanů,

ať už jde o osobní sdílení, či skrze četbu literatury. Samozvaní géniové, kteří sami ví vše nejlépe, jsou typickými adepty na budoucí sektáře a náboženské úletáky všeho druhu.

Co říci závěrem? Kniha knih je stále těž, dnes jako před staletími – jedinečná, mocná, pravdivá, stále trpělivě čekající na okamžik, kdy se stane předmětem vašeho zájmu. Tvrdím, že se zde nabízí vskutku rozumné, střízlivé řešení oné neodbytné otázky po smyslu života: **prozkoumat pohled na svět, který přináší Bible**. Pohled, který byl vyzdvihován a velmi uznáván, ale i zatracován a kriticky zkoumán jako žádný jiný. Pohled na svět, který navzdory masívnímu kriticismu „přežil“ a má co říct i dnešnímu člověku.

Neřešený problém základních životních otázek je jako bludný balvan, jež všichni vláčíme svým životem. Pod jeho tíhou se budeme hrbit tak dlouho, dokud jej jednou a provždy nesvrhneme ze svých zad tím, že představené otázky zodpovíme. Konkrétní návrh řešení je, milý čtenáři, před tebou. Co s ním uděláš?

Tipy na literaturu:

Základní přehled o evoluční teorii v podobě, která je v současnosti považována za nejvíce pravděpodobnou, dává populárně vědecká kniha (doporučená též jako školní učebnice):

[1] Linda Gamlin: Evoluce (anglické i české vydání z r. 1993)

Práce kriticky hodnotící evoluční učení:

[2] RNDr. Vladimír Král: Život – náhoda nebo záměr? (Agentura adventure, Praha 1991)

[3] Werner Gitt: Použil Bůh evoluce? (CLV 1993), kde jsou širěji zpracovány tematické okruhy:

- Základy teorie vědy + srovnání výchozích tvrzení Evoluce a Krece
- Vědecké námitky proti evoluci z hlediska jednotlivých vědních oborů
- Podrobná analýza důsledků učení o Teistické evoluci

[4] Reinhard Junker: Evoluce bez hranic – fakta o vzniku druhů (Jami © 1992)

část druhá:

Vítězství milosti

Hned pro začátek se vám přiznám, přátelé, že původně jsem vůbec neměl v úmyslu dále rozšiřovat text úvahy, kterou jste si právě přečetli. Přesto jsem se nakonec rozhodl jinak a byl bych rád, kdybyste ještě chvíli setrvali v mé společnosti; doufám, že v čase užitečně stráveném.

Víte, když jsem si nakonec svůj výtvor znovu přečetl (a i pro autora samého to bývá zajímavé čtení), zjistil jsem, že mám před sebou vcelku zajímavou (a snad i čtivou) skládanou faktů. Vskutku, i v tom nejběžnějším a nejobyčejnějším životě si nemůžeme nevšímat daností (jako je např. existence uspořádané přírody), **které prostě jsou** a které vedou hloubavou mysl člověka k přemýšlení a následným závěrům, o nichž bychom raději ani nechtěli slyšet co do všeobecnosti, natož z nich vyvozovat konkrétní důsledky pro sebe sama. Ano, takoví jsme, a proto jsem vděčný za každého čtenáře, který si je ochoten tuto úvahu nejen přečíst, ale i **aplikovat jako vodítko pro svůj další život**. A právě **praktický obsah** dříve zmíněných závažných zjištění o světě kolem nás bude naším tématem v několika následujících kapitolách. V té první vám povím o tom,

Jak jsem přišel ke křesťanství

Již z formulace nadpisu je částečně zřejmé, že jsem se jako křesťan nenarodil, přesně řečeno – nepocházím z křesťanské rodiny. Moji rodiče, přestože ve svých osobních životech kladou značnou váhu na morálku a slušnost a i mě v tomto duchu důsledně vychovávali, nechtěli mít v zásadě nic společného s čímkoli, kde figuruje slovíčko Bůh. Byl jsem tudíž vychováván v prostředí materialistického světového názoru, a to jak v kruhu rodinném, tak i společenském.

Co do povahových vlastností a schopností, plně jsem zapadal mezi své vrstevníky. Nepamatuji se, že bych mezi nimi nějak zvláště vynikal nebo naopak zaostával. Stejně jako mnoho jiných mladých lidí jsem byl zvědavý, zajímal jsem se o přírodu, zprvu všeobecně, později jsem si obzvláště oblíbil astronomii a ještě později mne okouzly osobní počítače, které byly v té době úplně jiné než dnes. Rád jsem také četl, převážně beletrii (hlavně sci-fi a dobrodružné knihy), ale i knihy populárně vědecké. O filosofii a náboženství jsem se nezajímal, neviděl jsem v tom nic přínosného.

Zásadní změna nastala, když mi bylo osmnáct let. Nestala se však se mnou, ale s jedním z mých kamarádů. Představte si tu situaci – člověk, vám velmi blízký, kterého dlouho znáte a o němž bezpečně víte, že je úplně „normální“, prostě stejný jako všichni ostatní lidé – tento člověk se vám před očima úplně promění. Nemohu jinak nazvat situaci, kdy mi můj nejlepší kamarád Petr sdělil to, čemu se mezi křesťany říká svědectví. K mému bezbřehému údivu Petr zcela vážně hovořil o věcech, jež jsme ještě donedávna oba pokládali za nejposlednější nesmysly na světě! Vždyť to nebyl nikdo jiný než Marcel Brus, kdo se nepokrytě smál v jedné z hodin fyziky, v níž nám náš vyučující profesor přednášel o různých teoriích vzniku vesmíru a zmínil i Boží tvoření.

Ale Petr šel ještě dále. Nezůstal jen u přijetí Boží existence. Přijal biblického Ježíše Krista za svého osobního spasitele a začal podle této víry utvářet i svůj osobní život – četl si Bibli, navštěvoval společenství křesťanů, modlil se k Bohu v důvěře, že jej Bůh poslouchá a adekvátně i odpovídá, učil se sdílet co jen možná každou chvíli svého života se svým Spasitelem, a tak budovat **vzájemný vztah blízkosti a důvěry**. Jistě si dovedete živě představit, jak na mne jakožto na ateistu tato situace zapůsobila. Já měl tehdy plnou hlavu projektu vícehlasé hudby pro osmibitový počítač Sinclair ZX Spectrum, a on na mne s vírou a Bibli!

Dodnes a snad už nikdy nezapomenu na větu, která na mne (v tom prvotním šoku!) nejsilněji zapůsobila. Řekl: „... věřím v dílo Pána Ježíše Krista a proto **mám jistotu věčného života**.“

Jistota věčného života – to bylo něco, co mne udeřilo do srdce vzdor skálopevnému přesvědčení o Petrově úplném pobláznění. Předpokládal jsem, že jak to na něj rychle přišlo, tak ho to i opustí, případně tomu trochu pomohu několika argumenty, vždyť vyvrátit takové nesmysly nemůže být přece žádný problém, ne? Jenže – ono to Petra neopustilo a ani mé argumenty nebyly tak rychlé a účinné, jak jsem si myslel.

Postupem času jsem se dostal do situace (a v jistém smyslu jste v podobné situaci i vy, milí čtenáři), kdy jsem se musel zcela vážně zamyslet nad tímto: To, co tvrdí a osobně žije Petr na základě Bible, jsou myšlenky natolik šílené a vzdálené **obvyklému způsobu usuzování** dnešního člověka, že jsou zde jen dvě možnosti, jak se s nimi vyrovnat. Buď jsou to skutečné nesmysly a Petr a jemu podobní jsou skutečně blázni, jestliže něco takového mohou brát vážně,

a nebo nám Bible přináší **reálný a pravdivý obraz světa**, jenž se nám jeví tak pokřivený proto, že jemná vnitřní optika naší duše je povážlivě rozostřena.

Nu a jelikož jsem se v průběhu dalších událostí mohl ujistit, že Petrovo duševní zdraví je úplně v normálu, a naopak se ubírá spíše k lepšímu, byl jsem nucen vyrovnat se čestně se skutečností, že až dosud mi celá jedna klíčová oblast lidského bytí zcela unikala, a že to nejhloupější, co bych s tím mohl udělat, je – zůstat vně . . .

Od té doby uplynulo již mnoho let, během nichž jsem mohl poznat, že život, který je upevněn na základě osobního vztahu se Stvořitelem Ježíšem Kristem, není ani utopistický únik z reality, ani berlička pro slabé. Na čem se tento život zakládá si rozvineme v následující kapitole.

Co je křesťanství

Jistě vás nepřekvapí skutečnost, že jsem nad nejschůdnějším výkladem křesťanství strávil mnoho času a námahy. Co však překvapilo i mne osobně, byl počet verzí zavržených v záchvatu sebekritiky. Prostě stále to nebylo ono. Obrat k lepšímu nastal ve chvíli, kdy jsem si uvědomil, že celou dobu se snažím biblické evangelium⁴ vyložit jen a jen moudrostí lidských slov, tedy tak, aby se náhodou někdo necítil dotčený nebo uražený a nebo aby se celé zvěsti prostě nevysmál. Jenže Bible byla napsána tak, jak napsána je, nikoli se zřetelem na eleganci a líbivost literárního stylu, nýbrž se zřetelem na zaplnění mnohých prázdných míst v lidském srdci, která nutně zaplněna být musí. V následujícím povídání si volně projdeme řadu biblických veršů, a dost možná mnozí z vás zjistí, že tato tisíce let stará kniha hovoří k dnešnímu čtenáři jazykem velmi srozumitelným.

Hned pro začátek si ujasněme jeden základní fakt. Přestože Bible je v podstatě souborem menších knih (je jich přesně šedesát šest), které napsalo asi čtyřicet autorů, a to v rozpětí času téměř 1500 let⁵ (!!), je přesto **konceptně jednotným dílem**. Je to jeden, Boží, příběh, začínající věčností, probíhající dějinným časem a ve věčnosti opět končící. Z tohoto důvodu křesťané věří, že Bible je autoritativním Božím slovem, nikoli jen produktem lidské literární činnosti. Tuto důležitou skutečnost jsem si nevymyslel, řekla mi ji Bible sama. V druhém listě Timoteovi se dočteme:

Věškeré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti, aby Boží člověk byl náležitě připraven ke každému dobrému činu.

2. List Timoteovi 3:16,17

A na jiném místě píše apoštol Pavel o zvěsti evangelia, kterou přináší Nový Zákon:

*Proto i my děkujeme Bohu neustále, že jste od nás přijali slovo Boží zvěsti **ne jako slovo lidské, ale jako slovo Boží, jímž skutečně jest.***

1. List Tesalonickým 2:13a

Jak však tento fakt uvést v soulad s realitou lidských autorů? Apoštol Petr napsal:

*Nikdy totiž nebylo vyřčeno (biblické) proroctví z lidské vůle, nýbrž z **popudu Ducha Svatého mluvili lidé, posláni od Boha.***

2. List Petrův 1:21

Lidé tedy mluvili (a psali), avšak za jejich písemnými projevy stojí Bůh, jenž je **garantem pravdivosti**. Tedy – z čistě literárního hlediska máme před sebou sérii lidmi sepsaných historických knih, výukových statí, dopisů, básní atd., avšak poselství, jež nám tyto písemnosti přinášejí, má ,i přes onu lidmi danou formu, váhu **objektivních pravd o životě a o světě**, pravd, které jsou z Boha. Chtěl bych na tomto místě zdůraznit, že nemá cenu pouštět se do studia Bible, pokud člověk není ochoten připustit Boží nárok na její autorství alespoň jako pracovní hypotézu.

Nu a vyzbrojeni touto znalostí můžeme neprodleně zahájit sice krátkou, avšak vydatnou expedici do světa Knihy knih.

Hned první biblický verš nás přenáší z věčné dimenze Boha do reality vznikajícího nového systému – našeho vesmíru. V dalších verších je skutečnost stvoření dále rozvinuta. Bůh stvořil objekty neživého a živého světa a ustanovil zákonitosti pro chod celého jsoucna. Bible nás informuje o stvoření Země, Měsíce, hvězd, rostlin a živočichů.

Vrcholem celého stvoření však byl člověk:

⁴ Slovo evangelium znamená radostná zvěst nebo zpráva.

⁵ S výjimkou prvních kapitol Bible, jejichž původ sahá ještě mnohem hlouběji do minulosti.

I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby“ Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, jako muže a ženu (Adama a Evu) je stvořil. A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Plod'te a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“

1. Kniha Mojžišova 1:26a,27,28

Tato stručná zpráva je přes své vysoké stáří (pravděpodobně přes 5000 let) i dnes s velkou převahou nejdůležitějším a vědecky opodstatněným vysvětlením pozice člověka v přírodě. O celém stvoření je řečeno:

*Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal. . . . Bůh viděl, že všechno, co učinil, je **velmi dobré**.*

1. Kniha Mojžišova 2:1 + 1:31

Bůh uvedl v existenci vesmírný přírodní systém a postavil do něj člověka, aby jej spravoval. Avšak hlavním Božím cílem vzhledem k člověku, jak plyne z celé Bible, je **osobní vztah vzájemné lásky a důvěry** mezi bytostí nepodmíněnou a soběstačnou – Stvořitelem – a bytostí stvořenou a závislou – člověkem. Za tímto účelem musel být člověk stvořen „k obrazu Božimu“, což znamená, že obdržel všechny potřebné bytostné kvality nutné k naplnění zamýšleného vztahu. Člověk byl učiněn živou bytostí s vlastní svobodnou vůlí, byl nadán rozumem, inteligencí a množstvím citů, především láskou. Člověk byl schopen cele milovat Boha a plně uskutečňovat vztah podřízené závislosti na svém Stvořiteli, pro nějž byl učiněn. Stejně tak však mohl člověk z tohoto svazku vystoupit a pokusit se postavit svůj život na jiném základě.

Jak je vidět, celé stvoření bylo vyprojektováno jako **velmi dobré**, předurčené k harmonickým vztahům radosti, krásy a pokoje. Zběžný pohled na veškeré známé dějiny lidské civilizace nám však odhaluje stav, který má k výše uvedenému hodnocení značně daleko. Namísto fungujícího systému dobra a řádu nalzáme celý svět ve stavu bojů, na němž spolu soupeří dobro se zlem, obě nerozlučně spojeno ve vzájemném nevyprostitelném objetí. Celé známé dějiny civilizace dokládají neutuchající snahu lidstva po vybudování vskutku dobrého, spravedlivého a spořádaného společenského systému, systému, jenž by si zasloužil ono hodnocení „velmi dobré“. Na straně druhé je však totéž lidstvo zmítáno problémy všeho druhu, počínaje vnitřní rozpolceností nás samých, pokračuje problémy ve vztahu člověka k člověku a konče rozpory mezi celými národy a společenskými uskupeními. Nesnášenlivost, netolerance, závist, pýcha, nenávisť, nedůvěra, soupeřivost, nesnášenlivost mezi generacemi, nesnášenlivost v rodině či v kolektivu a nakonec střety kultur, vraždění, války . . .

Co se to s námi lidmi stalo? Stále mluvíme o dobru, míru, lásce a pokoji – vždyť víme, že by to tak mělo být – ale skutečnost je jiná – nedokážeme tak žít!

Proč?

Hned v druhé a třetí kapitole první biblické knihy Genesis se dočteme odpověď, která, ač sama vysokého stáří, neztratila nic ze své aktuálnosti, odpověď, již právě vědecké a historické poznání moderního člověka s novým důrazem zasazuje do oblasti důvěryhodných skutečností – že totiž člověk stvořený k obrazu Božimu použil možnost vlastního svobodného rozhodnutí nikoliv k poslušnosti a **budování** vztahu se svým Stvořitelem, nýbrž k činu neposlušnosti a **vzepření se Bohu**.

První lidé (Adam a Eva) se činem své vzpoury **odtrhli od Boha**, začali žít bez Něj, (zdanlivě) sami ze sebe a pro sebe. Tato událost je nazývána Pádem člověka. Od této chvíle se ovšem razantně mění situace, neboť chybné lidské jednání přineslo závažné a dalekosáhlé důsledky, důsledky, které již nebylo možno vzít zpět . . . Bible učí:

*Skrze jednoho člověka (Adama) totiž vešel do světa **hřích** a skrze hřích **smrt**; a tak smrt zasáhla **všechny**, protože všichni **zhřešili**.*

List Římanům 5:12

Tedy: člověk svým jednáním rozbil vztah životodárné závislosti na svém Stvořiteli, Boží obraz v něm se zatemnil. Co však víc – **od Boha odloučený člověk se stal zlým, hříšným tvorem, stal se vzbouřencem proti Bohu**. A jelikož „Mzdou hříchu je smrt“, jak učí Bible, stal se člověk **poddaným smrti**, a to hned smrti dvojití: V první řadě máme co do činění se smrtí **tělesnou**, jež ohraničuje délku lidského života na tomto světě, v druhé řadě je to smrt **duchovní**, která vystihuje skutečnost naší odloučenosti od Boha. Jde o to, že člověk, ač tělesně živ, **nevnímá, neprožívá a nereaguje na přítomnost Boha** – je tedy **duchovně mrtev**. Hovoří-li Bible o smrti člověka a jejich následcích, pak má na mysli především lidskou duchovní (a ne tělesnou) smrt.

Jestliže první část výše uvedeného verše nám sděluje nepříjemnou novinu, **co se stalo**, potom v druhé části téhož verše se dočteme novinu **ještě nepříjemnější** – že důsledky Pádu člověka zasáhly (díky řetězci příčin a následků) celé lidstvo, všechny lidi – tedy i mne i vás . . . Všichni do jednoho se tedy rodíme duchovně mrtví, odloučení od Boha, vystaveni působení vnitřní choroby lidského srdce – **hříchů**. Pokud právě nyní máte silnou chuť mi říci, že něco takového se vám vůbec, ale vůbec nelíbí, pak věřte, že mě taky ne, a divil bych se, kdyby někomu ano. Přesto však biblické zprávě věřím, neboť neznám žádné jiné vysvětlení, které by lépe vystihovalo, proč je člověk právě

takový, jak o tom svědčí celé dějiny i současnost lidstva. Myslím si, že je rozhodně lepší vyrovnat se s tvrdou pravdou, než s příjemně znějící lží. A biblická tvrdá pravda, biblická **diagnóza člověka** zní takto:

Mrtev ve vinách a hříších, ztracen, vzdálen a oddělen od Boha, hříšník, jehož perspektiva je Boží soud a věčná záhuba avšak – přesto všechno velmi ceněn a milován!

A toto je úžasná naděje! Jestliže celá první část předešlého Božího výroku měla podtext nezviklatelné Boží spravedlnosti, proti které se všichni proviniujeme svým hříchem a které bude dán v konečném čase průchod, pak z druhé části výroku mocně tryská možnost východiska, díky stejně nezdolné moci Boží lásky!

Jenže – všechno má svůj neobejitelný počátek v jednom: „Člověče, dáš za pravdu biblickému soudu o sobě?“. Není totiž vůbec jednoduché přijmout hodnocení ztracence, obzvláště smýšlel-li jsem celý život o sobě přesně opačně. Je to s námi skutečně tak zlé?

Zalistujme na chvíli v Bibli.

Přehled základních Božích morálních norem začíná známým Desaterem (2. kniha Mojžíšova 20. kapitola), o kterém si mnoho lidí myslí, že ho úspěšně dodržuje. Starozákonní Desatero je připomenuto a dále rozvinuto v Ježíšově Kázání na hoře (Evangelium Matouše, kapitoly 5,6,7), z něhož vybírám Ježíšův známý výrok:

Slyšeli jste, že bylo řečeno (v Desateru): „Nezcizoložíš“. Já však vám říkám, že každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní zcizoložil ve svém srdci.

Evangelium podle Matouše 5:27,28

Boží představu spravedlivého (dnes bychom řekli morálně čistého) člověka uzavírá výrok apoštola Jakuba:

Kdo by totiž zachoval celý Zákon (tedy celé Desatero plus hora dalších specifických požadavků) a jen v jednom přikázání klopýtl, provinil se proti všem. Vždyť ten, kdo řekl „Nezcizoložíš“ řekl také „Nezabiješ“. Jestliže necizoložíš, ale zabiješ (a nebo hledíš na ženu chtivě), přestupuješ zákon (a tak potvrzuješ své postavení hříšníka).

List Jakubův 2:10,11

Ač jsme byli velmi struční, dáte mi jistě všichni za pravdu, že měřítko nastíněná v předešlých citátech jsou příliš vysokou laťkou **pro kohokoli**. Je mi však úplně jasné, že ani výše uvedené skutečnosti vás slušné příliš neznepokojí, vždyť přece nikdo není dokonalý a sem tam nějaké to uklouznutí (pochopitelně z ranku „malých“ hříchů) není třeba zas tak dramatizovat, že?

Podívejme se proto na celou věc z jiné, řekl bych vhodnější, stránky.

Víte, z celé Bible jasně plyne, že Bůh není ten, kdo by si liboval v dohlázení nad puntičkářským dodržováním nějakých titěrných pravidel a regulí. Bohem daná pravidla mají svůj účel v tom, aby si i ten „nejhodnější“ člověk na Zemi uvědomil, že je před Bohem nedostatečný, hříšný, aby si každý člověk mohl uvědomit svou chudobu v oblasti své nezákladnější životní potřeby – potřeby Boha, potřeby být se svým Stvořitelem v souladu.

Nejvyšším přikázáním celého Starého a Nového zákona totiž není: „Dodržuj Desatero,“ nýbrž

Miluj Boha svého celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.

Evangelium podle Matouše 22:37

A právě zde tkví zásadní rozdíl v Božím a lidském náhledu na kvalitu člověka. My lidé jsme zvyklí stanovovat míru špatnosti počtem vražd, loupeží či znásilnění – tedy především kriminálními činy.

Proto se rozdělujeme na „slušné“ a „neslušné“ lidi, vždyť přece ne každý vraždí a znásilňuje. V tomto ohledu se de facto celý život pohybujeme mezi slušnými a hodnými lidmi, rozhodně to nejsou žádní odsouzeníhodní hříšníci. Mnozí z nich (obzvláště některé mé spolužačky) jsou natolik milí a hodní, že si proti nim někdy připadám jako nevychovanec.

Otázi-li se však po skutečném stavu jejich bytosti absolutní otázkou Boha, zjišťuji alarmující skutečnost. I ti nejhodnější a nejsladší z mých blízkých a přátel, mnohdy přímo vzory dobroty a laskavosti, neprojevují pražádné chuti milovat svého Stvořitele, ba nejví ani známky odhodlání o Něm přemýšlet. Toto neplatí jen pro mé kamarády, to platí pro všechny lidi, všichni totiž žijeme v hlubokém vnitřním rozporu – na straně jedné se více či méně ztotožňujeme s nerelativním morálním hodnotovým systémem (který nám zprostředkovává naše **svědomí**), na straně druhé však odmítáme nebo zlehčujeme Tvůrce, bez Něhož by morální systém neměl žádný objektivní podklad a smysl a k Němuž nás právě Jím vštípený morální zákon má dovést.

Nemazme si, přátelé, med kolem úst ukolébáváním se vlastní „slušností“ na základě **relativního srovnávání** s druhými (především těmi horšími) lidmi. **Právě nechuť milovat Boha a poslouchat jej jsou těmi nejspolehlivějšími indikátory míry porušení lidského srdce.** Vraždy, boj, ničení, nenávisť a všechny ostatní dobře rozlišitelné formy zla jsou jen onou špičkou ledovce poukazující na mnohem hlubší a lidskému zraku skrytou chorobu lidského nitra – **hřích, důsledek existence v odloučenosti od Boha.** A věřte mi, přátelé, že největší hřích světa není ani v násilnostech ani ve lžích a podvodech, ale v tom, že **SVĚT NESTOJÍ O SVĚHO STVOŘITELE.**

Nezájem o Stvořitele a snaha žít si po svém, nezávisle na NĚm, je největší nepravost a je to také jediný hřích, který nemůže být člověku odpuštěn.

Přemýšlejme o tom...

Nu a když jsme si nyní takto důkladně objasnili, že všichni lidé jsou od přirozenosti hříšníci, jelikož nikdo nedodrží první a nejvyšší Boží příkázání (a tudíž mluvit o míře dodržování těch ostatních je zcela bezpředmětné), logicky se nám naskytá otázka: „Co s tímto neradostným stavem udělat?“

Ježíš nám odpovídá – a opět jinak, než bychom čekali. Říká:

Musíte se narodit znovu⁶ . . .

Evangelium podle Jana 3:7

Zvláštní – člověk by spíš čekal něco jako „Musíte se polepšit“ či „Nehřešte“ nebo „Naleznete zdroj dobra v sobě, objevte sebe sama“ atd. . . . ale narodit se znovu (shůry)?

Ano! Musíme se narodit znovu (a shůry!), jelikož jestliže o mně Bible učí, že jsem **duchovně mrtev**, pak jediná možnost řešení tohoto stavu je: **Narodit se do života**. Směřuje-li však Boží důraz takovýmto směrem, tedy ke skutečným vymykajícím se z rámce našich přirozených schopností, pak je stále více zřejmé, že má odpověď na otázku „Co s tímto stavem mohu udělat“ zní: „**NIC!**“ Přátelé, my nemůžeme dělat vůbec nic. Nemůžeme dělat nic, neboť z bláta se za vlastní uši nevytáhne ani ten nejlepší superman. Pokud někdo může s touto situací něco dělat, pak je to jedině – Bůh.

A právě v tomto místě **končí všechna náboženství světa**, neboť nemají k **tématu co říci**, a začíná Biblický Nový Zákon, a to impozantním prohlášením:

Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby každý, kdo věří v něho nezahynul, ale měl život věčný.

Evangelium podle Jana 3:16

Tedy ne u utužování kázně a mravouky, ale u dání (obětování) Božího Syna začíná **Boží** (ne lidská) **odpověď** na otázku života a smrti člověka. Kvůli jednoroznému Synu Božímu – Ježíši Kristu – se začal počítat nový letopočet lidstva. **Sám Bůh se totiž narodil na svět, sám Bůh se stal člověkem – Ježíšem, aby vykonal dílo, které je úplně mimo možnosti kohokoli, byť třeba askety, jógiho, či mystika**. Sám Bůh přišel dát odpověď na otázku stavu lidské bytosti. Přišel, aby postavil jedinou cestu mezi Bohem a člověkem, která je pravá a vede k cíli, **jelikož není postavena lidským náboženským úsilím, ale Bohem samotným!**

A jak tuto cestu Bůh postavil? Čtème z Bible:

Ježíš o sobě řekl:

Vždyť Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.

Evangelium podle Marka 10:45

A na jiném místě přirovnává svůj vztah k lidem ke vztahu pastýře a ovcí:

Já jsem dobrý pastýř. Dobrý pastýř dává svůj život za ovce . . . Já jsem přišel (položil svůj život za ovce), aby měly život (nepomijející) a měly ho v hojnosti.

Evangelium podle Jana 10:11

Co z toho všeho plyne?

Plyne z toho, že Boží cestou k člověku je **sám Ježíš**.

A co pro nás vlastně Ježíš vykonal?

On přišel vykonal to, co je člověku nemožné z principu, jelikož hříšný, špinavý člověk může být očištěn pouze někým, kdo je sám čistý. Přišel vykonal to, co je mimo naše možnosti, a co přesto všichni nutně potřebujeme!

Ježíš totiž přišel urovnat a obnovit rozbitý vztah Boha a člověka, a tak jednou a provždy udělat pořádek v tom nejdůležitějším, pro co byl celý tento vesmír stvořen. Proto Bible v první řadě učí, že **Ježíš trpěl za naše osobní hříchy** (tedy moje i tvoje, milý čtenáři), že **vzal na sebe potrestání místo nás**, abychom my nemuseli zahynout věčnou, druhou smrtí, která je odplatou za hříchy. Bible učí:

Mzdou hříchu je smrt, ale darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, Našem Pánu.

List Římanům 3:23

a dále se dočteme, že:

⁶ Přesný překlad originálního textu je „Musíte se narodit **shůry**“, což v sobě zahrnuje aspekt „znovu“, avšak znamená mnohem více. V žádném případě zde nejde o učení ve smyslu hinduistické reinkarnace (= převtělování, minulé životy).

Kristus nás vykoupil (z hříchu) tím, že za nás vzal prokletí na sebe.

List Galatským 3:13

Ale to ještě není všechno, jelikož jsme si již vícekrát řekli, že Bůh hovoří o člověku jako o někom, kdo je (duchovně) **mrtev** (mrtvý ve vinách a hříších). Proto Bible učí, že každý člověk, který přijímá Pána Ježíše Krista, prožívá **nové narození** (narození shůry – z Boha), hlubokou vnitřní změnu, jež je způsobena **Božím zásahem do nitra člověka**.

Bible nám říká, že

*Těm pak, kteří ho (Ježíše Krista) přijali
a věří v jeho jméno,
dal moc stát se Božími dětmi.
Tito se nenarodili jen jako se rodí lidé,
jako děti pozemských otců,
nýbrž narodili se z Boha.*

Evangelium Jana 1:12,13

Takový člověk, ač fyzicky vypadá stále stejně, je novou bytostí, je **živ Bohu**, propojen s Bohem duchovní vazbou, skrze niž je otevřen Božímu životodárnému působení, **které podněcuje člověka k vážnému a trvalému zájmu o Boha samého, o jeho systém hodnot, o celé jeho stvoření (především však o druhé lidi) a o dílo, které v tomto stvoření Bůh koná**. Z Bible jasně plyne, že jít po cestě dobra není záležitostí systematického lidského sebezuschleťování se, nýbrž jde o cestu postupného poddávání se vedení Božího Ducha, jenž je člověku **učitelem, zdrojem síly a reálným popudem** ke skutečné změně života k lepšímu, směrem k objektivním a trvalým hodnotám.

Výše uvedené skutečnosti nádherně shrnuje apoštol Jan, který napsal:

*V tom se ukázala Boží láska k nám, že Bůh poslal na svět svého jediného Syna, abychom skrze něho měli život. V tom je láska: ne, že my jsme si zamilovali Boha, ale že **On si zamiloval nás** a poslal svého Syna jako **obět' smíření za naše hříchy** (aby nám tak otevřel cestu do své přítomnosti, kterou člověk hledá od nepaměti).*

1 List Janův 4:9,10

Jak úchvatný to děj! Jaké to vždy nevystihnutelné a nevyzpytatelné jednání! – Byl to svrchovaně sám Bůh, který na počátku musel díky lidské neposlušnosti dát průchod své trestající spravedlnosti v podobě odsouzení stvoření, a je to opět jedině a pouze Bůh sám, kdo přišel, aby sám na sobě nesl tíhu důsledků lidského porušení a chyb člověka, a vydobyl mu tak (ztracený) život věčný.

Není to úžasné, přátelé? A co mne fascinuje nejvíce, je to, že něco takového by si člověk **nikdy nemohl vymyslet**, jelikož přirozené lidské uvažování jde **přesně opačným směrem** (= věčná touha člověka hledat Boha, **přiblížit se k Němu**, a to ať už svými „dobrymi“ skutky, přinášením darů a obětí, nebo skrze duchovní výcvik směřující k dosažení „vyššího stavu vědomí“, sebekázeň a askezi, či prostřednictvím jiného úsilí). To můžeme vidět ve všech primitivních i vyšších formálních náboženstvích světa (jednak jsou to bezpočetná přírodní náboženství, dále formální křesťanství, islám, hinduismus, náboženská větev buddhismu, různé sekty atd.).

Náš příběh ale ještě nekončí. Jak by také mohl – vždyť jak by se celý svět mohl **dozvědět** o díle Spasitele Ježíše a být jím změněn? Snad od těch jedenácti učedníků a několika dalších věrných, kteří ve chvíli, kdy Ježíš umíral na kříži, **prožívali chvíle největšího zklamání a porážky**?

Uvědomme si situaci – po třech letech společného života dospěli Ježíšovi nejbližší k pevnému přesvědčení (a to přesvědčení správnému), že on je onen dlouho předpovězený a očekávaný Spasitel, ten, který přichází od Boha. Tito lidé však mylně očekávali, že Ježíš využije své nadpřirozené moci k osvobození Izraele od římské nadvlády a ustanovení svobodného království. Ač Ježíš sám říkal, že přišel proto, aby vykonal dílo záchrany z hříchu skrze obětování svého života, nezmenšilo to nijak přesvědčení učedníků, že založí pozemské království. **Dovedete si asi představit, jak strašlivě byly zklamány jejich naděje, když se Ježíš nechal nespravedlivě odsoudit a ukřižovat!** Nejenže zemřel, ale ještě tou nejpoutnější smrtí! Kdo z nás by na jejich místě nebyl zavalen vlnou hořkého zklamání!

A přece tyto lidé změnili svět!

Chápete? Taková parta nevzdělaných prost'áčků (mnozí byli rybáři), neškolených v politice, nemajících žádný vliv ani konexe. Navíc – lidé jejichž mocné naděje se rozplynuly, jelikož jejich vůdce byl zabit. A přece tyto lidé stojí u základů nejmocnějšího duchovního poselství v dějinách lidstva. Jak je to možné? Čím tyto lidé mohli oslovit svět? Čím dokázali oslovit lidi všech kultur a to od prvního století až do aktuální současnosti?

Důvod je ten, že obsahem poselství Ježíše Krista nebylo pouze dobrovolně položit svůj život, nýbrž jeho poselství bylo završeno tím, že třetího dne po svém ukřižování **VSTAL Z MRTVÝCH**. Teprve po setkání se vzkříšeným Ježíšem apoštolové pochopili, že Ježíš vykonal zaslíbené dílo spásy, že on je vskutku oním zaslíbeným Panovníkem

dějin – pochopili, že vše se stalo, ale přitom **úplně jinak, než si to sami představovali** . . . Poslední Ježíšovou vůlí před jeho návratem k Bohu Otci bylo, aby jeho učedníci nesli zvěst o díle záchrany celému světu.

Oněch jedenáct prostých mužů svěžené dílo vykonali. Jejich zvěst dodnes neztratila na síle a vlivu. Tajemství zvěsti rybářů-apostolů netkvělo v propracovanosti jejich nové filosofie, ani v dojemném svědectví o velkém hrdinovi, který nám všem zanechal velký příklad. Oni hlásali Ježíše Krista, který je **živý**. V prvním, druhém i dvacátém století je zpráva stejná: **Ježíš je ŽIVÝ a i ty s ním můžeš mít osobní vztah!** To je síla poselství, která změnila svět. Apoštolové vskutku měli co říci.

Proto i Ty, milý čtenáři, dnes můžeš slyšet zvěst o Spasiteli Ježíši, který jakožto Bůh přišel v těle vykonat dílo záchrany člověka. Můžeš dnes slyšet o Ježíši, jenž jako člověk v ponížení trpěl a zemřel, ale vstal z mrtvých a jakožto mocný Stvořitel bude mít právo jednou **soudit životy lidí**.

Dílo je vykonáno. **Na člověku však záleží**, zdali **z milosti darované usmíření přijme i pro sebe**. Proto nemohu zakončit jinak, než společně s apoštolem Pavlem úpěnlivou prosbou:

*To všecko (biblická zvěst záchrany) je z Boha, který nás usmířil sám se sebou skrze Krista a pověřil nás (křesťany), abychom sloužili tomuto smíření. Neboť v Kristu Bůh usmířil svět se sebou. Nepočítá lidem jejich provinění a nám uložil zvěstovat toto smíření. Jsme tedy posly Kristovými, Bůh vám domlouvá našimi ústy; na místě Kristově vás prosíme: **Dejte se smířit s Bohem!** Toho, který nepoznal hřích, **kvůli nám** ztotožnil s hříchem (proto musel zemřít), abychom **v něm** dosáhli Boží spravedlnosti . . .*

2 List Korintským 5:18-21

Nyní si, moji milí, trochu vydechněte, obcerstvěte se a dejte tak chvilku času, aby hutná novina biblického evangelia byla řádně vstřebána vaší myslí i srdcem.

Až se vaše duševní a duchovní kondice zrestauruje k vaší plné spokojenosti, vrhneme se společně do dalších řádků, vždyť ještě nejsme u konce . . .

Tak tedy.

Dílo záchran je vykonáno. Bůh učinil pro člověka maximum, co je jen objektivně možné. Avšak ve vztahu Bůh–člověk není jen Bůh sám, a tudíž je zde určitý **nezastupitelný** prostor vymezený pro **uplatnění svobodné vůle člověka**. A jakým způsobem má být naše vůle uplatněna, si zřetelně ukážeme pomocí následujícího zjednodušeného (avšak velmi vhodného) modelu situace světa.

Nuže. Stav světa ve vztahu k Bohu není ničím jiným, než stavem válečného konfliktu. Na jedné straně stojí člověk, jenž je v postavení hříšného vzbouřence, a proto **Božího nepřitele**, na druhé straně je svatý Bůh, který v **konečném čase** bude hřích likvidovat (= peklo, věčná záhuba). Bůh však předtím, než z titulu svého postavení přikročí k všeobecnému zúčtování, učinil – motivován láskou k člověku – soubor opatření za účelem zachránit z porušeného stvoření, co jen bude možné. Přitom šel až na nejzazší možnou hranici – dal totiž v oběť svého jediného Syna, sebe sama, a vytvořil tím prostor k nabídce **milosti** pro každého vzbouřence, jenž je **ochoten kapitulovat**. Bůh z vlastního rozhodnutí postavil úzkou cestičku mezi oběma válečnými frontami, po níž mohou kapitulanti bezpečně a spořádaně přejít na jeho stranu, do bezpečí. Přijde totiž den, kdy vyprší ustanovená vyčkávací lhůta a celý viditelný a neviditelný vesmír budou zachváceny vlnou soudu, který bude vykonán rychle a úplně a při němž zanikne vše, co nebylo uschováno v Bohu.

Proto se nedivte, že **první Boží vůle** pro člověka je:

aby všichni lidé došli spásy (záchran) a poznali pravdu.

1 List Timoteovi 2:4

Tedy: Aby **všichni lidé** využili milosti darované v Kristu Ježíši, aby **všichni lidé** skrze poznání a přijetí pravdy se stali **Božími přáteli a blízkými**. To je také, moji milí, důvod, proč se ve chvílích svého volného času namáhám sepisováním úvah, jimiž bych vám tyto základní pravdy co nejlépe osvětlil, i když většině z vás se pravděpodobně jeví důležitost a užitečnost takového počínání přinejmenším sporně.

Avšak – stejně jako Bůh z **vlastního rozhodnutí** postavil cestičku mezi sebou a člověkem, stejně tak se člověk musí **sám zodpovědně rozhodnout** zdali půjde, anebo raději zůstane, kde je – protože podmínkou nastoupení záchranné cesty je **prvotní úplná kapitulace**. A zde se dostáváme k samotnému jádru křesťanství z oné **lidské strany**.

Dokud člověk neuzná a **osobně nepřijme** skutečnost svého stavu vzbouřeného ztraceného a zahynulého hříšníka, dokud nezatouží být z tohoto stavu vysvobozen a dokud si neuvědomí, že **vlastním úsilím si z tohoto stavu nepomůže** – je **zcela mimo a nemá si s Bohem co říci**. Uvědomte si přátelé – Bůh nám nenabízí žádnou dohodu o tom, co bychom měli dělat a co ne, abychom s ním byli zadobře, ale **MILOST**. A milost je možné udělit jen **pravoplatně odsouzenému**, což jsme všichni, neboť Bible učí:

Kdo v něho (Ježíše) věří, není souzen. Kdo nevěří, již je odsouzen, neboť neuvěřil ve jméno jednorozeného Syna Božího. Soud pak je v tom, že světlo (Boží Syn) přišlo na svět, ale lidé si zamilovali více tmu než světlo, protože jejich skutky byly zlé.

Evangelium podle Jana 3:18,19

Teprve až člověk uzná tento svůj stav, až uzná Boží svrchovaný nárok na život každého člověka – tedy i na jeho život – a zatouží být vysvobozen k novému životu s Bohem, v němž dobrovolně zaujme pozici, pro níž byl původně s láskou vytvořen, pozici Božího přítele a podřízeného partnera, pak není radostnější zpráva, než že Bůh měl již před založením světa připraven plán záchran člověka, který byl vykonán a zjeven v Ježíši Kristu a je otevřen pro všechny bez rozdílu.

Osobně mi trvalo více než půl roku, než jsem pochopil – a nejen pochopil, ale i přijal – biblickou pravdu. Přestože je ve své podstatě tak jednoduchá k pochopení, je **nejtěžší k přijetí**, jelikož tne do samotného nitra lidské sobecké duše a převrací hodnoty na nichž si přirozený člověk nejvíce zakládá (= egoistická nezávislost na čemkoli, která se projevuje oním známým „chci si dělat vše po svém“).

Nedokáži vám, přátelé, nějak racionálně zdůvodnit, jaké skutečnosti způsobily změnu mého životního nazírání, a myslím, že ty nejpodstatnější z nich nelze ani přesně rozumově klasifikovat. Faktem je, že jsem biblickou zprávu přijal jako pravdu, **přivlastnil jsem si ji**. Prvním **praktickým důsledkem** (a skutečná víra musí vést vždy k praktickým důsledkům) byla jedna večerní chvíle, kdy jsem ve svém pokojíčku o samotě poklekl a poprosil Ježíše Krista za odpuštění svých hříchů a vyznal jsem jej jako svého Spasitele a Pána. Nepamatuji se již, co jsem tehdy přesně říkal. Ubezpečuji vás však, že žádná konkrétní forma není předepsána. Vždyť Bůh chce slyšet to, co pramení z upřímné touhy našeho srdce, přestože slovní vyjádření nemusí být nijak slavné. Vždyť i ona forma je do značné míry otázkou cviku. Postoj srdce však není a nemůže být žádný cvik, ale **důsledek vnitřní změny**.

Pro příklad uvedu, co bych asi tak Bohu říkal, kdybyste mne požádali, abych vám ukázal takovou modlitbu za odpuštění. Kéž by vám následující slova byla užitečným vodítkem.

Pane Ježíši Kriste,
prosím Tě, odpusť mi všechny mé hříchy,
které mne oddělovaly od Tebe,
a přijmi mne prosím za svého.
Věřím, že jsi i za mne osobně položil svůj život
a vyznávám Tě jako svého Spasitele a Pána.
Přestože o Tobě zatím mnoho nevím,
chtěl bych být tvým dítětem a přítelem
a chtěl bych Tě stále více poznávat,
abych se učil být takovým, jaký jsi Ty.
Amen.

Bible nás ujišťuje, že nikdo, kdo přijde k Bohu s upřímným zájmem po poznání Jeho samého a s tím související touhou po odpuštění hříchů, nebude odmítnut. Vždyť „**Každý** kdo věří v něho, **má** život věčný . . .“ To platí pro všechny lidi, a také pro mne i pro Tebe, milý čtenáři.

A co dál . . .

Tak mě hned na začátku této kapitoly napadá, že kdybychom se bavili o kterémkoli nebiblickém náboženství světa, neměli bychom si již o čem povídat, jelikož smíření s Bohem, vstup do Boží přítomnosti a život věčný jsou v těchto systémech hodnoty náležející zásadně do oblastí mimo tento pozemský život. Ve všech náboženstvích se totiž člověk celý život snaží polepšit, snaží se dopracovat blíže Bohu, a teprve po smrti se nějakým způsobem určí, zdali si vedl úspěšně či nikoli. **Přesně opačně** je tomu v biblickém křesťanství, kde spasení, vstupenka do Boží společnosti, je **počátkem veškerých akcí mezi Bohem a člověkem**, jelikož všechnu (nekonečnou) spásnou práci za nás již vykonal Ježíš Kristus – z lásky k nám – aby nás tak zbavil břemena směšného předhánění se v „dobrých skutcích“, s cílem získat letenku do nebe. A co víc – aby nám tak uvolnil ruce k činění toho, **co Boha skutečně zajímá** – k budování každodenního **osobního vztahu vzájemné lásky a důvěry**, protože pouze v prostředí tohoto vztahu může **BŮH** pracovat na nitru člověka a **měnit** je do podoby Jemu milé a přijatelné. Obyčejný křesťanský život není nic víc a nic méně, než **neobyčejný intimní vztah** bytosti lidské (křesťana) a bytosti Božské (Ježíše Krista). To je křesťanství.

Tedy, řekne-li se křesťan, pak před vámi nestojí nějaký Bohem protěžovaný superman, nýbrž obyčejný člověk poddaný všem obtížím a tlakům, které život přináší – avšak – člověk, který od chvíle, kdy ráno otevře své oči, až do okamžiku večerního usínání může procházet každodenními situacemi s nadpřirozeným vědomím přítomnosti Toho, jenž vládne celému Vesmíru a jenž ze mne ani na okamžik nespouští své oči, který mi rozumí, který mě má ve své péči a ochraně v každé situaci, ať se děje cokoli. Křesťan je člověk, který prožívá, že pokud se vědomě drží v blízkosti svého Boha, bude zvláštním způsobem postupně vnitřně povzbuzován a proměňován do takového **způsobu bytí**, který je mnohem hlubší a hodnotnější než to, na čem si v životě bez Boha zakládal.

Víte, dosažení čehokoli, co má v tomto světě hodnotu, stojí určité úsilí. Jestliže Bůh samotný je absolutní a nejvyšší hodnotou, pak život v jeho režii nebude jistě snadný. Nebudu vám to malovat přátelé: **být křesťanem v tomto světě je náročná cesta**. Žít podle vlastních představ, nechat se unášet proudem, kterým pluje většina, to je mnohem snadnější. Náročná cesta těch, kdo se denodenně rozhodují důvěřovat více Bohu než morálce a hodnotám okolního světa, má však tuto absolutně podstatnou přednost: je to cesta, která nekončí ve slepé uličce stárí a smrti, nýbrž **vede k cíli**, ke skutečnému cíli – do **přítomnosti živého Boha**, k definitivnímu naplnění těch nezákladnějších a nejhlubších potřeb člověka – což se děje jak „tady a teď“, tak v plnosti ve věčnosti.

Jestliže máte, milí přátelé, již delší dobu pocit, že výše uvedené je pro vás vsutku „silné kafe“, pak nevěšte hlavu – vždyť se mnou tomu bylo nejinak, jak jsem se o tom zmínil na začátku této práce. Tvrdit vážně to, co tvrdím, je vsutku šílené. **Avšak** – na základě poznání učení významných světových náboženství a nejuznávanějších filozofií a jejich **srovnání s křesťanstvím**, jsem dospěl (a nejen já, ale už mnozí moudřejší přede mnou) k následujícímu, možná překvapivému, ale hluboce pravdivému závěru:

Ano, je nesporně šílené vložit pevnou víru v Ježíše Krista a biblické křesťanství (byť i s celým jeho historickým, společenským, vědeckým a praktickým pozadím). To však není důvodem, abych se raději stal muslimem,

buddhistou, hinduistou, ateistou nebo agnostikem, jelikož žádné jiné náboženství či filosofie nejsou ve své podstatě o nic méně šílené a co víc – nejsou schopny nabídnout tolik, co biblické křesťanství.

A tak, moji milí, jestliže už jsme v oblasti postoje k životu odsouzeni k bezpodmínečné ztřeštěnosti, chtěl bych vám z celého srdce popřát, abyste si ve svém „světónázorovém šílenství“ počínali střízlivě, moudře, a tak nakonec volili správně . . .

Závěr

Jsmo u konce. Uzavírají se řádky jednoho prostého a přesto zvláštního vyznání. Nečiním si žádných nároků na osobní působivost – koneckonců nebyl jsem ani předmětem této práce. Ani můj život, ani má logika, ani styl psaní nejsou ničím výjimečným. Přesto tato práce musela být sepsána. To, čemu věřím a na čem budu, mne totiž nemůže nechat mlčícím. C. S. Lewis, autor řady prvotřídních úvah o křesťanství, napsal, že „Křesťanství je náboženství bojující.“ Dennodenně musíme o něco bojovat a křesťanství si osobuje právo bojovat o to nejvyšší a nejdůležitější – o život sám . . .

Nyní již je dobojováno, a dost možná si v hloubi duše říkáte, že skončil zase jeden sen. Sen, který se tak zoufale úpěnlivou vemlouvavostí snažil být něčím trvalejším, avšak – jeho čas uplynul. Vždyť co víc pro vás může znamenat jeden takový názor – názor v moři jiných názorů, kapka v oceánu bez konce. Kolik podobně zanicených traktátů budete muset ještě v životě přečíst a každý bude hájit tu „svoji“ pravdu. Marcela Bruse s jeho moudrostí i věděním vyřídíte maličkem levé ruky. Autor tak mizí ze scény, avšak . . . hlavní hrdina zůstává . . . On vždycky zůstává. Je zde, i vy Jej už znáte – tak neurčitý, a přesto výjimečně reálný. Běh dějin vzal jiný směr díky jeho životu. Sen, skutečnost? Co s Ježíšem Kristem?

Život se pojednou mění v cestu. Všichni po ní jdeme, aniž víme, co nás čeká za nejbližší zatáčkou. A tu – zmocňuje se vás neklid, když se právě On objeví za jednou z nich . . . Jdete Mu vstříc a víte, že jej ještě nikdo nedokázal obejít, aniž by nebyl nucen sklopit zrak. On se dívá, jeho oči nás hledají – s takovou láskou – s láskou, již nesneseme . . . Tak rádi byste prohodili alespoň pár slov na vysvětlenou – něco jako: „Mám jiné ideály.“, „Dnes už je jiná doba . . .“, „A co církve, co ta jen všechno napáchala . . .“, „Dívám se na svět vědecky . . .“ - - - „Každý má přece právo jít vlastní cestou, ne?“ říkáte si a víte, že skutečně ne. Mlčíte však, neboť všechny povrchní obozličky se v jeho přítomnosti rozplývají jako pára nad hrncem. Je to tak zoufale trapná scéna! Možná, že byste se i na chvíli zastavili, možná by stálo za to dát Mu šanci. Ale ne, je příliš pozdě, už to nemá cenu – hlavně rychle, rychle pryč z jeho blízkosti, jež s sebou přináší tolik nepříjemných otázek . . .

Kdo to je, kdo obeplnul svým neklidem dějiny? „Muž ztrápený bolestmi“, tak o něm psali. Zbičovaného jej přibili na kříž, zemřel potupnou smrtí rebela – a přesto Jeho poslední slova byla: „Dokonáno jest!“ Pro něj byla smrt vítězstvím, ne porážkou. Ani svůj hrob nám neuznal za vhodné zanechat. Vstal třetího dne z mrtvých, aby byl živ a připraven rozdávat život!

Kdo to je!?

Kdo to je, kdo koná dílo, v němž i život a smrt jsou pouhými stavebními kameny!? Kdo to je, kdo si s takovou suverenitou osobuje právo zemřít i za jiné!?!

Kdo to je!?!

„To všechno už dávno vím,“ říkáš si a pokračuješ dál v obchvatném oblouku. Kolik takových zanicených zvěstovatelů o něm jsi byl nucen v životě vyslechnout. A na všechny bylo tak snadné v příští chvíli zapomenout . . . Vždycky se našel nějaký argument . . .

Ted' však cítíš slabost, kterou jsi nečekal. Proč jen Mu nejde říct do očí ne, aniž by člověk nad sebou nevynesl rozsudek smrti!?

„Proboha,“ téměř jsi vrazil do jeho napřažené pravice, vztahující se k tobě v gestu usmíření.

„Ještě, že se mě nepokusil zachytit . . . uf . . . bylo to jen o vlas . . .“, vydechuješ úlevou, když se od něj již pomalu začínáš vzdalovat. Nečekal jsi, že se tvá sebejistota v jeho přítomnosti takto rozplyne – ale – už to máš za sebou. Napřimuješ se, pozvedáš svůj zrak k novým obzorům svého, skutečně jen a jen svého života. Čím jsi od Něho dál, tím zřetelněji cítíš, jak třímáš kormidlo žití s jistotou, jako dřív. Chvilé napětí pominula, už jsi opět svůj a vyrovnaný . . . stejně jako dřív . . .

Zákruta je pomalu u konce. Namísto ní se před tebou otevírá pláň bez jediného výstupku a v ní tvá cesta jako rovná linka bez vady. Budoucnost září v jasných barvách – ale – vše je až příliš, příliš jasné . . . Obklopuje tě totiž nepřírozený jas tančících rudých odstínů a tvé rozšířené zornice zrcadlí dva malé, docela malé ohníčky. Ano, vidíš dobře.

Ten pohled ti ale zastavil srdce v těle: jen černá závora na konci cesty tam někde na obzoru a za ní plameny, plameny šlehající až do nebe . . .

A ve chvíli, kdy nesnesitelný žár vyplnil celé tvé bytí, stravovala tvou duši ještě strašnější palčivost hořkého žalu – že k tomu všemu nemůžeš říci nic, vůbec nic, ani ono: „Bože proč?“ Všechno jsi věděl, všechno se ti ti neodbytní křesťané snažili vysvětlit. Vždyť se stačilo jen na chvíli zastavit, alespoň jednou jedinkrát si udělat čas a říci: „Pane Ježíši, prosím Tě, odpusť mi . . .“

„Prosím tě, odpusť mi, nenechávej mě tady . . . y . . . i . . .“, tvůj výkřik proniká tmou, odráží se od hvězd a rozechvívá zákoutí prostoru. Odnikud vyšel a nikam se vrací v strašlivé kaskádě ozvěn z nichž ta nová je vždy o něco silnější, než předešlá. A nejstrašnější je, že onen zvuk s železnou pravidelností opakuje něco úplně jiného, než jsi volal, totiž: „Je pozdě . . . je pozdě . . . pozdě . . . pozdě . . .“

Tvá poslední myšlenka před pádem do nicoty nebyla vůbec povzbudivá: „Ano, je pozdě.“

Exploze barev a tvarů pojednou vyplnila celý prostor. Tma se propadla do světla a vědomí opět přeostrňuje do reality – teď, ukončeno. Stále ještě sedíš nad tou útlou brožurkou a věru divné myšlenky se ti honí hlavou.

„Tak to byl pouhý sen, jen příliš živá představa . . .“

Ten nekonečný pocit úlevy je nepopsatelný.

Vědomí reality se stále zaostruje.

Zpěv ptáků venku a důvěrně blízký ruch ulice – ještě nikdy jsi nebyl tak rád, že tu jsou, jako dnes. Svět ještě nikdy nebyl tak krásný a vzácný, jako dnes. Je to pro Tebe nová myšlenka – být vděčný za to, že jsem. Být vděčný za to, že je svět. Na této zemi však nic netrvá věčně. A ony myšlenky nebyly z této země. Přišly z jiného prostoru, kam však i ty budeš muset jednou odejít.

Kolik slov bude potřeba, abys toto věděl jistě? Kolik slov a vět může člověku pomoci zabít tuto strašlivou budoucnost? Ony stránky, jež máš před sebou se o to pokoušejí.

"To je nesmysl," říkáš si. Jsou to jen slova, slova, jen ušmudlané krucánky tiskařské černi – ale co to? Hledíš do řádků a pojednou - je to možné? Namísto slov se písmena slévají v siluetu postavy muže. Již víš, je to onen člověk, který si dovolil vykonat něco, zač se ho většina z nás neprosila. Místo, aby se taktně omezil jen na nezávazné mudrování o otázkách věčně otevřených, přišel vše razantně uzavřít tím, že za všechny zemřel a vstal z mrtvých.

Kdo se ho o to prosil?

Je to k vzteku, že o něčem takovém se nedá rozumovat ani diskutovat. Nemínil nás dostat do o nic lepší situace, než postavit tváří v tvář před nekompromisní volbu:

"Věříš ve mne? Věříš mi osobně? A přijímáš mne?"

Celý vesmír se pojednou nesnesitelně redukuje ve dvě kratinká slůvka, ba pouhé slabiky. "Ano" "Ne" – to je naše volba. Krátká, stručná, a přesto každá obsáhne věčnost . . .

Jeho slova jsou mnohdy tvrdá a přímá:

Přijímáme-li svědectví od lidí, oč větší je svědectví Boží . . . Kdo nevěří Bohu, dělá z něho lháře, protože nevěří svědectví, které Bůh vydal o svém Synu Ježíši Kristu. A to je to svědectví: Bůh nám dal věčný život a ten život je v jeho Synu. Kdo má Syna, má věčný život. Kdo nemá Syna Božího, nemá život.

I. List Janův 9:11

Ano, moji milí, sen o skutečném Bohu se stal definitivní realitou na Jeruzalémském pahorku Golgota před dvěma tisíci lety. Ne v seznamech pouček a morálních přikázání, ale na kříži a v prázdném hrobě – tam se utvářely dějiny člověka. Jen jeden jediný člověk v dějinách se odvážil **vážně** říci:

Já jsem ta (pravá) cesta, pravda i život, nikdo nepřichází k Bohu než skrze mne.

Evangelium podle Jana 14:6

Ne poučky, pravidla, doktrinní body či rituály, ani zvyky a tradice, ale **ON**. Nelze jej odložit jako sebedokonalejší traktát, nýbrž musíme se s Ním vyrovnat každý z nás, osobně, jednotlivě. Nyní stojí před vámi a vy i On víte, že zítra už budou vaše myšlenky úplně někde jinde. Ona úzká dvířka věčnosti jsou otevřena právě teď. Vaše osobní dějiny se tvoří právě teď!

Ježíš žije a je i v Tvé blízkosti a trpělivě čeká až Mu, přímo osobně Jemu, z upřímného srdce řekneš třeba jen: „Pane Ježíši, potřebuji Tě. Odpusť mi, prosím a už mě nikdy, nikdy nenech od Tebe odejít . . .“

Odhodláte-li se mu takto zpříma podívat do očí, pak vezte, že od té chvíle se začne odtáčet běh jedné nové, neskonale kladné věčnosti – té vaší.

Tipy na literaturu:

[1] Josh McDowell: Více než tesař

Zabývá se např. otázkami:

- Čím se Ježíš odlišuje od jiných náboženských vůdců?
- Kdo vlastně byl Ježíš?

- Jsou biblické záznamy věrohodné?
- [2] Neil R. Lightfoot: Bible - její vznik a uchování (Logospress, 1984)
- Bible, její vznik a uchování
 - Co se Starým zákonem?
 - Učme se rozumět a používat Bibli
- [3] C. S. Lewis: K jádru křesťanství
Autor se mimo jiné zabývá tématem existence dobra a zla a dospívá k překvapivě závažným závěrům, které s touto skutečností souvisí.

Datum aktualizace této verze: 3.1.2007

Kontakt na autora: luxor@email.cz

Tuto úvahu lze volně šířit, ovšem pouze v celém rozsahu.
Poslední aktualizovanou verzi lze stáhnout z www.rozhovor.cz